

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU**

z dnia

**zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010**

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185 i 2375) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 2318) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel ochrony ¹⁾
1.	Łęczak <i>Tringa glareola</i> (populacja rozrodcza A166)	1) Utrzymanie populacji na poziomie 1 - 2 osobników; 2) utrzymanie warunków umożliwiających występowanie populacji na powierzchni torfowisk na co najmniej 147 ha.
2.	Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja rozrodcza A127)	Aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000.
3.	Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja przelotna A127)	1) Utrzymanie populacji na poziomie co najmniej 1120 osobników; 2) utrzymanie warunków umożliwiających występowanie populacji przelotnej na powierzchni co najmniej 720 ha.

¹⁾ Cele działań ochronnych uwzględniają najnowsze z dostępnych oceny stanu zachowania dla poszczególnych wskaźników, które posłużyły do określenia stanu przedmiotów ochrony.

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 2318).

Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych, uszczegółowiono uprzednio określone cele działań ochronnych uwzględniając wyniki przeprowadzonych badań. Ponadto, zmiana polegająca na doprecyzowaniu celów działań ochronnych wynika z zarzutów formalnych Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025 C(2021)2179, w sprawie obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000.

Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

1. indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
2. kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
3. indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
4. indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);

- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;
- f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Zatem, szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w ten sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki PMS GIOŚ, konkretne miary wskaźników.

1. Łęczak *Tringa glareola* (populacja rozrodcza A166)

W latach 2018 i 2019, od 3. dekady kwietnia do końca maja spotykano regularnie 1–2 tokujące ptaki, jednak nie potwierdzono gniazdowania. Ich przywiązanie do stałego miejsca wskazuje, że łączaki być może gniazdowały na tym terenie, jednak nie można wykluczyć strat lęgów na początkowym etapie wysiadywania (Zmiany liczebności żurawia *Grus grus* i łączaka *Tringa glareola* w rezerwacie Bielawa w latach 1983–2019 oraz wpływ działań ochronnych na awifaunę (Sikora, Półtorak 2019)). Badania prowadzono na obszarze rezerwatu przyrody Bielawa, który stanowi integralną część obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota (721,41 ha z 1101,29 ha), w związku z czym przyjęto wyżej wymienione dane.

Stanowiska łączaka w Europie Środkowej notowano na torfowiskach wysokich z niewielkimi zbiornikami, otoczonymi mszarami i zbiorowiskami wełnianek (Kirchner 1963). Na Bielawskich Błotach łączak gniazdował na podmokłej części torfowiska wysokiego, z dawnymi torfiankami i płytkimi zbiornikami, w otoczeniu karłowatych brzoź i sosenek (Sikora 2004; Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny). W związku z powyższym, jako powierzchnię siedliska do utrzymania przyjęto powierzchnię siedliska 7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, znajdujące się w obszarze Natura 2000 Bielawa i Bory Bażynowe PLH220063 (Nowakowski i in. 2013). Obszar występowania siedliska 7120 pokrywa się z powierzchnią rezerwatu przyrody Bielawa i obszarem Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010.

2. Żuraw *Grus grus* (populacja rozrodcza A127)

W Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB22010 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r. poz. 2318) populację lęgową żurawia określono jako nieistotną, tj. stanowiącą mniej niż 0,50 % populacji krajowej. Monitoring ornitofauny w granicach rezerwatu przyrody „Bielawa” (Sikora 2018) wykazał, że w 2018 roku wystąpiła najwyższa liczba par lęgowych jaka była kiedykolwiek odnotowana. Na terenie rezerwatu Bielawa stwierdzono 43 pary lęgowe, natomiast kolejnych 6 par gniazdowało poza rezerwatem w odległości do 100 m od jego granicy i stanowiły część populacji zasiedlającej torfowisko w granicach OSO Bielawskie Błota. Łącznie daje to sumę 49 par lęgowych. W roku 2019 zaobserwowano spadek liczebności do 30 par. Populacja lęgowa żurawia w Polsce jest szacowana na 20 000–22 000 par (średnio 21 000 par) (Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008–2012, Chodkiewicz i in. 2015). Biorąc pod uwagę powyższe, populacja w obszarze nie osiąga wymaganych 0,50 % populacji krajowej. Aby można było zaliczyć lęgowego żurawia jako przedmiot ochrony, w obszarze powinno gniazdować co najmniej 105 par. Mimo, że dane dla rezerwatu nie w pełni oddają liczebność dla całego obszaru Natura 2000 nie przewiduje się tak dużego wzrostu par gniazdujących, tym bardziej, że obecne zagęszczenie na terenie Bielawskich Błot już jest na wysokim poziomie (należące do najwyższych w Polsce).

Dodatkowo obserwuje się tendencję wzrostową populacji żurawia w Polsce, co powoduje, że liczba par gniazdujących w obszarze, aby była określona jako znacząca (C) także musiałaby być większa.

3. Żuraw *Grus grus* (populacja przelotna A127)

Na podstawie badań Sikory (2018) stwierdzono, że minimalna populacja niełęgowa żurawia w rezerwacie przyrody Bielawa stanowiącym większą część obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota (721,41 ha z 1101,29 ha) wyniosła 940 osobników w sezonie migracyjnym 2017/2018. Taką też wartość przyjęto do utrzymania w pierwotnym projekcie zmiany zarządzenia. Niemniej, biorąc pod uwagę fluktuacje liczebności oraz średnie wieloletnie, przyjęto utrzymanie maksymalnej liczebności określonej w SDF, tj. 1120 osobników.

Jak czytamy w opracowaniu Sikora A., Półtorak W. 2019. Zmiany liczebności żurawia *Grus grus* i łączaka *Tringa glareola* w rezerwacie Bielawa w latach 1983–2019 oraz wpływ działań ochronnych na awifaunę. *Ornis Polonica* 60: 285–299 „Największe zgrupowanie jesienne żurawi liczące 2 220 ptaków odnotowano 6.10.2018, a wiosenne – 1 360 ptaków 24.04.2014. Zimą 2017/2018 w rezerwacie spędziło stado 250 żurawi a w styczniu 2020 do 390 os. Torfowisko Bielawskie Błota już od kilkudziesięciu lat jest miejscem zatrzymywania się stad migrujących żurawi. Niewielka grupa ptaków pozostaje tu również na okres letni. Jesienią 1984 największe zgrupowanie liczyło 380 os. W latach 1996–2007 skupienia jesienne żurawi wahały się w zakresie 170–490 os. Wyraźny wzrost liczebności żurawi nastąpił jesienią 2008, kiedy największe stado liczyło 940 os. W latach 2009–2019 maksymalna liczebność jesienią fluktuowała od 1 100 do 2 220 os. (rys. 3). W okresie wiosennym odnotowano wzrost wielkości skupień żurawi, np. w roku 1981 obserwowano 200–300 ptaków, a w okresie 1992–1997 spotykano tu od 200 do 800 os.”

Powierzchnię siedliska do utrzymania podano za powierzchnią rezerwatu przyrody Bielawa (720,41 ha).

Po opracowaniu wyżej opisanych zmian zapisów w obowiązującym PZO, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. Projekt zmiany zarządzenia wysłano do Zespołu Lokalnej Współpracy elektronicznie.

W ramach współpracy czynny udział wzięli: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku, Nadleśnictwo Wejherowo, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych Oddział: Nadmorski Park Krajobrazowy.

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków pismem (data wpływu 19.01.2023 r.) zgłosiło następujące uwagi:

1. Przedmiot ochrony – łączak *Tringa glareola* (populacja rozrodcza A166) – nie można rozpatrywać poziomu referencyjnego populacji w osobnikach, ponieważ obecność 1 osobnika nie gwarantuje utrzymania się populacji lęgowej. **Proponujemy w Planie zadań ochronnych ustanowić poziom referencyjny dla tego gatunku 1-2 pary.** Jest to zgodne z ostatnimi obserwacjami z lat 2018-2019 podanymi w literaturze (Sikora, Półtorak 2019)¹.

¹ Sikora A., Półtorak W. 2019. Zmiany liczebności żurawia *Grus grus* i łączaka *Tringa glareola* w rezerwacie Bielawa w latach 1983–2019 oraz wpływ działań ochronnych na awifaunę. *Ornis Polonica* 60: 285–299.

2. Przedmiot ochrony – żuraw *Grus grus* (populacja rozrodcza A127) – w projekcie zmiany zarządzenia proponuje się w ramach aktualizacji celu ochrony w obszarze Natura 2000 odrzucenie żurawia jako przedmiotu ochrony ze względu na zbyt niską liczebność populacji - < 0,49% populacji krajowej.

W instrukcji wypełniania SDF (wersja z roku 2012) przewidziano odstępstwa od tej zasady, między innymi ze względu na wyjątkowe zagęszczenie gatunku (str. 27 i 28 instrukcji).

Proponujemy zastosować ww. możliwość, ponieważ:

- *Obserwowane zagęszczenia populacji lęgowej żurawia są na Bielawskich Błotach skrajnie wysokie. W publikacji z 2019 r. Sikora i Półtorak podają, że „w części wschodniej rezerwatu, na pow. 72 ha, stwierdzono skupienie gniazdujących kolonijnie 26 par (3,6 pary/10 ha)”. I dalej: "Rozpatrując zagęszczenie na mniejszych, jednorodnych siedliskowo powierzchniach ich wartości są jeszcze wyższe, i np. w rezerwacie Bielawa (niniejsza praca) osiąga ono najwyższe wartości w skali całego euroazjatyckiego zasięgu gatunku. Minimalny dystans pomiędzy gniazdami par gniazdujących w skupieniach wynosił 19 i 20 m".*
- *Oprócz wysokiego zagęszczenia, obserwuje się tutaj bardzo rzadkie zjawisko u tego gatunku - gniazdowanie kolonijne.*
- *Populacja o tak wysokim w skali kraju zagęszczeniu par lęgowych powinna być przedmiotem ochrony również ze względu na wartość badawczą / referencyjną – populacja ta służyć może m.in. jako wskaźnik odniesienia dla wyznaczania siedlisk optymalnych dla tego gatunku.*

Warto zwrócić uwagę na to, że populacja lęgowa żurawia jest na tym obszarze wskaźnikiem stanu siedlisk mokradłowych, ponieważ ptaki w okresie lęgowym silnie reagują na wahania poziomu wody. Wysoka liczba gniazd tego gatunku świadczy o optymalnym, wysokim uwilgotnieniu tego torfowiska, a obserwacje trendu tego wskaźnika pozwala wnioskować o stanie siedliska.

*Żuraw jest gatunkiem parasolowym, jego obecność warunkuje lęgi innych gatunków ptaków wodno-błotnych na obszarze Bielawskich Błot, w tym kaczek z rodzaju *Anas*, gęgawy *Anser anser*, priorytetowego łączaka, lęgowej czajki *Vanellus vanellus* i samotnika *Tringa ochropus*. Zatrzymują się w tym miejscu także stada przelotnych ptaków wodno-błotnych.*

Podsumowując, rekomendujemy zachowanie populacji lęgowej żurawia jako przedmiotu ochrony.

*3. Przedmiot ochrony – żuraw *Grus grus* (populacja przelotna A127) – w projekcie zmiany zarządzenia jako minimalną wielkość stada w okresie migracji podano 970 os. Są to wartości liczebności obserwowane przed kilkunastu laty. W latach 2012-2022 jesienne koncentracje liczyły do 2270 osobników, przy wartości średniej z tych lat - 1780 osobników w sezonie (dane z monitoringu żurawia²). **Jako wartość referencyjną w okresie wędrówkowym proponujemy ustalenie populacji na poziomie 1780 osobników żurawia.***

² *Informacje o liczebności żurawi niełęgowych w okresie jesiennej wędrówki zebrane w latach 2012-2022, w ramach projektu Monitoring Ptaków Polski, program Monitoringu Noclegowisk Żurawi realizowanego na zlecenie GIOŚ.*

Ad. 1 Uwaga częściowo uwzględniona. Zgodnie z podaną w uwadze literaturą, w latach 2018 i 2019, od 3. dekady kwietnia do końca maja spotykano regularnie 1–2 tokujące ptaki, jednak nie potwierdzono gniazdowania. Obserwacje tokującego osobnika (osobników) nie przesądzają o sukcesie w znalezieniu partnera, a w konsekwencji przystąpienia do lęgów. W związku z efemerycznością gniazdowania łączaka oraz koniecznością wskazywania liczebności do utrzymania zgodnej z obowiązującym SDF (do SDF wnioskiem RDOŚ-Gd-WOC.6323.3.2023.WK.1 z dnia2023 r. wprowadzono zmianę liczebności na 1-2 osobniki) na potrzeby niniejszego projektu przyjęto utrzymanie populacji na poziomie 1-2 osobników.

Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona. Mimo wskazania wyjątku dla uznania populacji lęgowej żurawia jako przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 podtrzymano decyzję o usunięciu gatunku z listy przedmiotów ochrony w SDF (nadanie reprezentatywności D). Wielkość populacji nie spełnia kryteriów uznania za przedmiot ochrony. W planie zadań ochronnych z 2014 r. wskazano potrzebę usunięcia lęgowego żurawia (ówcześnie 11 osobników, tj. 5 par). Nie wskazano dla niego zagrożeń ani działań ochronnych. Od tego czasu populacja mimo braku działań skierowanych bezpośrednio na jej ochronę rozrosła się i w 2018 r. wyniosła 49 par, a w roku 2019 zaobserwowano spadek do 30 par. Jak wskazano w cytowanym opracowaniu na przestrzeni 35 lat populacja lęgowa żurawia na tym terenie powiększyła się około dziesięciokrotnie. Zanotowany wzrost liczebności żurawia na Bielawskich Błotach jest zbieżny z ogólnoeuropejskim trendem populacji (BirdLife International 2015). Jak czytamy w opracowaniu Chylarecki P. i in. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa, populacja krajowa była oceniana na 20–22 tys. par w latach 2010–2012 (Oceny 2015), jednak aktualnie może osiągać 25 tys. par. Mimo wysokiego zagęszczenia które wskazano w uwagach – gniazda co 19-20 m oraz wartości badawczej populacji gniazdującej w takim zagęszczeniu, zauważyć należy, że zgodnie z pkt. 3.2. lit. k „Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” wersja 2012.1, „w uzasadnionych sytuacjach, biorąc pod uwagę dostępne dane naukowe, specyfikę gatunku, charakterystykę zagęszczenia oraz konieczność zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony i funkcjonowania sieci Natura 2000, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska może zmienić ocenę D na wyższą w przypadku populacji nieprzekraczającej poziomu 0,49% populacji krajowej”. W ocenie tut. organu spełniono wyłącznie przesłankę specyfiki gatunku oraz charakterystykę zagęszczenia. Populacja lęgowa żurawia w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota nie wymaga konieczności zapewnienia właściwej ochrony. Jak wspomniano, w obowiązującym PZO nie zaplanowano żadnych działań ochronnych ukierunkowanych na ten gatunek, nie określono zagrożeń, a fakt, że najcenniejsza część obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 pokrywa się z obszarem rezerwatu przyrody „Bielawa”, wystarczająco skutecznie zabezpiecza miejsca gniazdowania żurawia. W rezerwacie przyrody od lat 90 XX w. prowadzone są działania z zakresu ochrony czynnej ukierunkowane głównie na usuwanie brzozy oraz prace związane z ograniczeniem odpływu wody z torfowiska. W związku z powyższym nawet bez ochrony w ramach sieci Natura 2000 populacja lęgowa żurawia wykazuje trend wzrostowy, zarówno w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota, jak i w całej Polsce. Zmniejszająca się antropofobia gatunku skutkuje coraz powszechniejszym zajmowaniem siedlisk lęgowych w krajobrazie rolniczym (Kotlarz 2011), gdzie żurawie osiągają wysoki sukces lęgowy (Krąkowski i Czarnecki 2016). Nie bez znaczenia jest także wzrost powierzchni upraw kukurydzy w kraju (GUS 2018), stanowiącej istotny składnik pokarmu w okresie jesienno-zimowym. Ponadto wraz z ocieplaniem się klimatu żuraw coraz wcześniej przystępuje do lęgów, co pozytywnie wpływa na ich wyniki i generuje wzrost populacji. Konsekwencją wzrostu liczebności jest zajmowanie nowych obszarów, a także dogęszczanie populacji w obrębie zajmowanego arealu, co ma miejsce na Bielawskich Błotach.

Ad 3. Uwaga częściowo uwzględniona.

Jako wartość populacji do utrzymania wskazano maksymalną liczebność wskazaną w SDF, tj. 1120 osobników. Jak wskazano w cytowanym przez OTOP opracowaniu Sikora A., Półtorak W. 2019. Zmiany liczebności żurawia Grus grus i łączaka Tringa glareola w rezerwacie Bielawa w latach 1983–2019 oraz wpływ działań ochronnych na awifaunę. Ornithologica 60: 285–299, „Największe zgrupowanie jesienne żurawi liczące 2 220 ptaków odnotowano 6.10.2018, a wiosenne – 1 360 ptaków 24.04.2014. Zimą 2017/2018 w rezerwacie spędziło stado 250 żurawi a w styczniu 2020 do 390 os. Torfowisko Bielawskie Błota już od kilkudziesięciu lat jest miejscem zatrzymywania się stad migrujących żurawi. Niewielka grupa ptaków pozostaje tu również na okres letni. Jesienią 1984 największe zgrupowanie liczyło 380 os. W latach 1996–2007 skupienia jesienne żurawi wahały się w

zakresie 170–490 os. Wyraźny wzrost liczebności żurawi nastąpił jesienią 2008, kiedy największe stado liczyło 940 os. W latach 2009–2019 maksymalna liczebność jesienią fluktuowała od 1 100 do 2 220 os. (rys. 3). W okresie wiosennym odnotowano wzrost wielkości skupień żurawi, np. w roku 1981 obserwowano 200–300 ptaków, a w okresie 1992–1997 spotykano tu od 200 do 800 os.”

W opracowaniu tym wskazuje się przede wszystkim obserwowane i notowane maksymalne wartości liczebności, nie wskazując przy tym wartości minimalnych. Zgodnie z instrukcją wypełniania SDF, szacując liczebność gatunków wpisuje się przedziały liczbowe, przy czym wartości minimalne i maksymalne powinny być średnimi z kilku lat, a nie wartościami skrajnymi. W ocenie tut. organu, na chwilę obecną nie ma potrzeby zwiększania liczebności populacji przelotnej żurawia, jak również zmiany SDF w tym zakresie.

Nadmorski Park Krajobrazowy pismem znak NPK.4023.2.2023.JK z dnia 24.01.2023 r. (wpływ 24.01.2023 r.) zgłosił następujące uwagi:

1) łączak *Tringa glareola* (populacja rozrodcza A166)
postulujemy o zmianę zapisu „utrzymanie populacji na poziomie co najmniej 1 osobnika”. 1 osobnik w obszarze nie jest w stanie utrzymać populacji lęgowej. Za referencyjny stan ochrony tego gatunku należy przyjąć co najmniej 1 parę.

2) żuraw *Grus grus* (populacja rozrodcza A127)
postulujemy, aby pomimo tego, iż liczebność populacji tego gatunku w obszarze nie osiąga wymaganych 0,50% populacji krajowej, utrzymać żurawia jako przedmiot ochrony. Na Bielawskich Błotach obserwuje się niezwykle rzadkie u tego gatunku gniazdowanie kolonijne, a także bardzo wysokie zagęszczenie. Mając powyższe na uwadze w przypadku populacji rozrodczej w obszarze Bielawskie Błota mamy do czynienia z uzasadnioną sytuacją, gdy „biorąc pod uwagę dostępne dane naukowe, specyfikę gatunku, charakterystykę zagęszczenia oraz konieczność zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony i funkcjonowania sieci Natura 2000, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska może zmienić ocenę D na wyższą w przypadku populacji nieprzekraczającej poziomu 0,49% populacji krajowej” (pkt 3.2. lit. k „Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” wersja 2012.1)

Ad. 1 Uwaga częściowo uwzględniona. Zgodnie z podaną w uwadze literaturą, w latach 2018 i 2019, od 3. dekady kwietnia do końca maja spotykano regularnie 1–2 tokujące ptaki, jednak nie potwierdzono gniazdowania. Obserwacje tokującego osobnika (osobników) nie przesądzają o sukcesie w znalezieniu partnera, a w konsekwencji przystąpienia do lęgów. W związku z efemerycznością gniazdowania łączaka oraz koniecznością wskazywania liczebności do utrzymania zgodnej z obowiązującym SDF (do SDF wnioskiem RDOŚ-Gd-WOC.6323.3.2023.WK.1 z dnia2023 r. wprowadzono zmianę liczebności na 1-2 osobniki) na potrzeby niniejszego projektu przyjęto utrzymanie populacji na poziomie 1-2 osobników.

Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona. Mimo wskazania wyjątku dla uznania populacji lęgowej żurawia jako przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 podtrzymano decyzję o usunięciu gatunku z listy przedmiotów ochrony w SDF (nadanie reprezentatywności D). Wielkość populacji nie spełnia kryteriów uznania za przedmiot ochrony. W planie zadań ochronnych z 2014 r. wskazano potrzebę usunięcia lęgowego żurawia (ówcześnie 11 osobników, tj. 5 par). Nie wskazano dla niego zagrożeń ani działań ochronnych. Od tego czasu populacja mimo braku działań skierowanych bezpośrednio na jej ochronę rozrosła się i w 2018 r. wyniosła 49 par, a w roku 2019 zaobserwowano spadek do 30 par. Jak wskazano w cytowanym opracowaniu na przestrzeni 35 lat populacja lęgowa

żurawia na tym terenie powiększyła się około dziesięciokrotnie. Zanotowany wzrost liczebności żurawia na Bielawskich Błotach jest zbieżny z ogólnoeuropejskim trendem populacji (BirdLife International 2015). Jak czytamy w opracowaniu Chylarecki P. i in. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa, populacja krajowa była oceniana na 20–22 tys. par w latach 2010–2012 (Oceny 2015), jednak aktualnie może osiągać 25 tys. par. Mimo wysokiego zagęszczenia które wskazano w uwagach – gniazda co 19-20 m oraz wartości badawczej populacji gniazdującej w takim zagęszczeniu, zauważyć należy, że zgodnie z pkt. 3.2. lit. k „Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” wersja 2012.1, „w uzasadnionych sytuacjach, biorąc pod uwagę dostępne dane naukowe, specyfikę gatunku, charakterystykę zagęszczenia oraz konieczność zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony i funkcjonowania sieci Natura 2000, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska może zmienić ocenę D na wyższą w przypadku populacji nieprzekraczającej poziomu 0,49% populacji krajowej”. W ocenie tut. organu spełniono wyłącznie przesłankę specyfiki gatunku oraz charakterystykę zagęszczenia. Jednakże, populacja lęgowa żurawia w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota nie wymaga „konieczności zapewnienia właściwej ochrony”. Jak wspomniano, w obowiązującym PZO nie zaplanowano żadnych działań ochronnych ukierunkowanych na ten gatunek, nie określono zagrożeń, a fakt, że najcenniejsza część obszaru Natura 2000 Bielawskie Błota PLB220010 pokrywa się z obszarem rezerwatu przyrody „Bielawa”, wystarczająco skutecznie zabezpiecza miejsca gniazdowania żurawia. W rezerwacie przyrody od lat 90 XX w. prowadzone są działania z zakresu ochrony czynnej ukierunkowane głównie na usuwanie brzozy oraz prace związane z ograniczeniem odpływu wody z torfowiska. W związku z powyższym nawet bez ochrony w ramach sieci Natura 2000 populacja lęgowa żurawia wykazuje trend wzrostowy, zarówno w obszarze Natura 2000 Bielawskie Błota, jak i w całej Polsce. Zgodnie z „Trendami liczebności ptaków w Polsce” zmniejszająca się antropofobia gatunku skutkuje coraz powszechniejszym zajmowaniem siedlisk lęgowych w krajobrazie rolniczym (Kotlarz 2011), gdzie żurawie osiągają wysoki sukces lęgowy (Krąkowski i Czarnecki 2016). Nie bez znaczenia jest także wzrost powierzchni upraw kukurydzy w kraju (GUS 2018), stanowiącej istotny składnik pokarmu w okresie jesienno-zimowym. Ponadto wraz z ocieplaniem się klimatu żuraw coraz wcześniej przystępuje do lęgów, co pozytywnie wpływa na ich wyniki i generuje wzrost populacji. Konsekwencją wzrostu liczebności jest zajmowanie nowych obszarów, a także dogęszczanie populacji w obrębie zajmowanego areału, co ma miejsce na Bielawskich Błotach.

Projekt zmiany zarządzenia udostępniono publicznie, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), dalej ustawa OoŚ. Udział społeczny został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku nr RDOŚ-Gd-WOC.6320..... z dnia r. na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie (..... z dnia

Ponadto, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) projekt planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych ekoportal.gov.pl (pod numerem karty.....)

Projekt zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust.2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 z późn. zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem nr z dnia